

ประโยค ป.ธ. ๘
 แต่ง ฉันทภาษาสมาทร
 สอบ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามาทร โดยฉันทลักษณ์ ๓ อย่าง แต่งฉันทอะไร แจ่มชื่อไว้ด้วย ฯ

สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้าทรงศึกษาธรรม ทั้งด้วยทรงสดับและทรงอ่าน ทรงใส่พระราชหฤทัยไว้ ได้ทรงทบทวนเพ่งพินิจพิจารณา เป็นเหตุให้เกิดพระปัญญาญาณไปสู่ความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม ทั้งส่วนพระองค์และทั้งแก่อาณาประชาราษฎร์ประเทศชาติทั้งนั้น

กัลยาณมิตรตาธรรม ธรรมคือความเป็นผู้มีเพื่อนดีงาม กัลยาณมิตรมิได้หมายถึงเพียงผู้ที่เรียกกันว่าเพื่อน หรือมิตร หรือสหาย คำว่าเพื่อนนั้นมีทั้งที่เป็นเพื่อนดี เพื่อนไม่ดี เพื่อนสนิท เพื่อนไม่สนิท เพื่อนแท้ เพื่อนเทียม กัลยาณมิตรมีความหมายว่า ดี งาม เป็นมงคล เมื่อนำไปประกอบเข้ากับคำใดคำหนึ่ง ก็ทำให้คำนั้นมีความหมายเป็นพิเศษขึ้น ด้วยความดีมีมงคล เช่น กัลยาณปुरुชน หมายถึงสามัญชนผู้ยังมีใจอริยบุคคลที่มีใจมุ่งดี ปรรณาคี เป็นพิเศษ เป็นมงคล กัลยาณจิต หมายถึงจิตที่มีความมุ่งดี ปรรณาคี เป็นพิเศษ เป็นมงคลแฝไป กัลยาณมิตรจึงหมายถึงผู้ที่มีใจเป็นเพื่อนที่มุ่งดี ปรรณาคี เป็นพิเศษ เป็นมงคลแฝไป กัลยาณมิตรจึงหมายถึงผู้ที่หวังดีให้ความช่วยเหลือว่ากล่าวตักเตือน แนะนำ ไม่ปล่อยให้คิดผิด พุดผิด ทำผิด ทั้ง ๆ ที่รู้ ไม่ปล่อยให้มิถิภย มีความเสื่อมเสียเกิดขึ้น แม้ป้องกันได้ แม้มีคุณสมบัติดังรับพระราชทานถวายพระพรแล้ว จะเป็นเพื่อนหรือไม่ใช่เพื่อนในความหมายที่ไ้กันทั่วไป ก็เป็นกัลยาณมิตรได้ คือแม้จะเป็นผู้ที่ไม่รู้จักคุ้นเคย แม้ที่อยู่ห่างไกล ไม่เคยพบเห็น แต่เมื่อมีใจมุ่งดีปรรณาคีจริงใจต่อผู้ใด คิด พุด ทำ ทุกอย่างเพื่อป้องกันช่วยเหลือผู้นั้นเต็มสติปัญญาความสามารถ ทุกประการ ให้พ้นจากความเสื่อมเสีย ไม่ว่าจะมากน้อยหนักเบา ก็นับได้ว่าเป็นกัลยาณมิตร

อย่างไรก็ตาม ขอรับพระราชทานถวายพระพรว่า กัลยาณมิตรหาได้ไม่ง่าย หาไม่ได้สำหรับคนทั่วไป ไม่ใช่ภริยาทุกคนเป็นกัลยาณมิตรของสามี ไม่ใช่สามีทุกคนเป็นกัลยาณมิตรของภริยา ไม่ใช่เพื่อนทุกคนเป็นกัลยาณมิตรของกันและกัน ผู้เป็นกัลยาณมิตรนั้นมีคุณอันเป็นหลักสำคัญที่สุดคือความดี มีคุณธรรมประจำใจ พร้อมด้วยสติและปัญญา ภริยาสามีมารดาบิดาบุตรธิดา และมิตรสหายที่ไม่มีคุณดังรับพระราชทานถวายพระพร จึงไม่อาจเป็นกัลยาณมิตรที่แท้ได้

ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ แม้เป็นผู้มีกัลยาณมิตร แต่ปฏิเสธที่จะรับเป็นกัลยาณมิตร แม้มีกัลยาณมิตร จึงเหมือนไม่มี ไม่ได้รับประโยชน์โดยควร

สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ทรงยิ่งด้วยบุญญาธิการเป็นที่ปรากฏประจักษ์ชัดส่วนอดีตสมบัติ จึงทรงประกอบพร้อมด้วยธรรมสำคัญประการหนึ่ง คือกัลยาณมิตรธรรม คือ ทรงปฏิบัติเป็นกัลยาณมิตรของทุกสถาบันสำคัญและของทุกคน ทั้งทรงรับความเป็นกัลยาณมิตรของผู้มีความดี มีปรารถนาดีมุ่งดีมีมงคลพร้อมด้วยสติปัญญา ไม่ทรงปฏิเสธความเป็นกัลยาณมิตรในผู้ใด เหตุด้วยทรงมีความเป็นกัลยาณมิตรในพระองค์เอง จึงทรงปฏิบัติความดีงามได้อย่างสะดวกเป็นธรรมชาติ มิต้องทรงฝืนพระราชหฤทัยแสดงความปรารถนาดีใด ๆ เลย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษามคร
พ.ศ. ๒๕๕๗

วสันตติลก

ราชา วโร หิ ชินธมมปสนุนจิตโต
ธมมํ สุตฺถิกฺขติ จ วาจติ ตํ สุณาติ
ตํ โยนิโส มนสิ กุพฺพติ นิจฺจกาลํ
ปญฺญาเยว อนฺุจฺฉินฺตุติ เปกฺขเตตํ
โส โลกธมฺมปรีวตฺตณฺวฑฺฒิมกํ
อตุตฺตปฺปชาย อธิ สมฺปรีวตฺตยิตฺถ ๑

ปัฐยาวัตร

กลุฑาณมิตฺตตารมโม	อตุตฺตปฺปรหิตาวโ
อโถปการโก มิตฺโต	สุขทุกฺเข สหายโก
อตุถกฺขายี สหาโย จ	มิตฺโต จ อนุกมฺปโก
อิจฺเจวํ จตุโร มิตฺตา	สุหทาติ ปวฺจฺจเร
อณฺุททตฺถุหโร มิตฺโต	สหาโย จ วจีปโร
มิตฺโตนฺุปฺปยภาณิ จ	อปาเย จ สหายโก
อิจฺเจวํ จตุโร มิตฺตา	อมิตฺตาติ ปวฺจฺจเร ๑

อินทรวงศ์

โลเก หิ มิตฺตา อุปการกาทโย
 มิตฺตานเมวคฺคตฺตฺสฺขิจฺจมานกา
 เตสํ สปลฺยณาสติยา ยถาพลํ
 ปาปนฺตฺรายาทินิวารณํ อํกุ
 เตเนว เอเต สุหทาติทฺลลภา
 สพฺเพปิ เจ เอตถ สหายกา ชนา
 กลฺยาณธมฺเมน อสมฺปยุตฺตกา
 โหนตฺธิธ มิตฺตปฺปฏฺฐิรูปกาฯ

ปัฐยาวัตร

ปุลฺยณาทิการโก ราชา	กลฺยาณมิตฺตธมฺมิโก
สพฺพตฺตฺเถว มนุสฺเสสฺสุ	ปวตฺตฺตฺปาเยเต อิมํ
สุหทานมฺปิ กลฺยาณ-	มิตฺตตํ น นิเสธติ
สตีปฺลฺยณาวเสนตํ	สุภฺภูตํ ตํ สมฺปฏฺฐิจฺจติ
สพฺพพตฺตฺตฺปฺปรตฺตฺตฺมฺปิ	สมฺปาเทตีว โสตฺตฺตฺตินาติ ฯ